

Näringsdepartementet
n.remissvar@regeringskansliet.se
helene.lassi@regeringskansliet.se
Diarienummer N2018/04684/BB

Remissvar om Boverkets rapporter

Swedisol tackar för möjligheten att besvara remisserna och lämnar nedan synpunkter på rapporterna:

2018:22 Dokumentationssystem för byggprodukter
2018:23 Klimatdeklaration av byggnader och delbetänkandet
SOU 2018:51 Resurseffektiv användning av byggmaterial

2018:22 Dokumentationssystem för byggprodukter

Rapport 2018:22, N2018/03702/BB

Bakgrund

Förslaget rör ett dokumentationssystem för byggprodukter vid nybyggnad av byggnadsverk, en så kallad loggbok. Det föreslås att kravet på loggbok skall gälla nybyggnader med en bruttoarea större än 1000 m². I loggboken ska förtecknas byggprodukter som stadigvarande ingår i byggnadsverket. Boverket anser att följande tre alternativ är möjliga:

- A. Krav på loggbok enligt detta förslag införs omgående för att skapa ett system där det i framtiden blir möjligt att inkludera utökade krav på kemikalieinformation om byggprodukter. Sverige driver frågan om redovisning av kemiskt innehåll för byggprodukter inom EU med avsikt att få bättre spårbarhet av kemikalier i byggnader.
- B. Regeringen driver först frågan inom EU om redovisning av kemiskt innehåll för byggprodukter. Sverige inför regler i ett första steg motsvarande detta förslag vid en tidpunkt då Sverige med rimlig säkerhet kan bedöma att det kommer bli möjligt att ställa krav på att tillverkare av byggprodukter ska redovisa kemiskt innehåll i sina produkter.
- C. Sverige avvaktar med reglering och inför en mer heltäckande lagstiftning vid den tidpunkt då EU:s byggproduktförordning medger det. Alternativet kan kombineras med strategin att driva frågan om redovisning av kemikalieinnehåll inom EU.

Swedisols position

Swedisol håller med om att det är viktigt att ha kunskap om vad byggnaden innehåller för material och att det ska vara spårbart under hela byggnadens livstid. Det är också viktigt att den information som ska rapporteras överensstämmer med EU-förordningen.

Swedisol tillstyrker förslaget med en loggbok enligt alternativ A ovan men anser att Regeringen också ska driva frågan inom EU om redovisning av kemiskt innehåll för byggprodukter. Det är viktigt att informationen om byggprodukter måste samlas in i en gemensam sökbar

databas och Boverket bör se över möjligheten att använda eBVD som dokumentationsgrund. eBVD:s grundinformation är framtagen av leverantören, formatet satt av hela branschen, alltid aktuell och med versionshantering för livscykelperspektivet. Den är en samlad och utförlig deklARATION som motsvarar minst det som efterfrågas i loggboken.

Swedisol anser att:

- Krav på dokumentation ska vara i överensstämmelse med EU:s nuvarande regelverk.
- Mer dokumentation än vad som krävs i Byggproduktförordningen och Reach är inte rimligt.
- Information skall lämnas enligt likartade och standardiserade metoder. Det är ett handelshinder att basera detta på privata, icke- transparenta system.
- Boverket måste styra upp så att inte leverantörerna får olika krav från olika byggherrar.
- Kostnaderna för att ta fram och leverera data bör minimeras genom att ta utarbeta en standardlösning för den digitala loggboken.
- Boverket bör utarbeta ett system för hur informationen ska presenteras i loggboken med enhetliga regler så att producenterna inte uppfyller olika krav från byggare med extra kostnader som följd.
- All information måste vara digital och sökbar i en databas för byggherrar och entreprenörer. Det är viktigt att standardisera vad som ska redovisas och på vilken detaljnivå. Annars kommer det skilja i redovisningars kvalitet.
- Inrapporterade innehållsförteckningar måste tredjepartsgranskas av kompetenta aktörer.
- Boverket bör se över möjligheten att använda eBVD som dokumentationsgrund.

2018:23 KlimatdeklARATION av byggnader

Rapport 2018:23, N2018/00268/BB

Bakgrund

Förslaget rör metod och regler för att redovisa byggnaders klimatpåverkan med beaktande av ett livscykelperspektiv. I rapporten föreslår Boverket att sådana regler med krav på klimatdeklARATION av byggnader införs i Sverige. Syftet sägs vara att öka medvetenheten och kunskapen om byggnaders klimatpåverkan genom att identifiera, kvantifiera och räkna på klimatpåverkan och därmed ge insikter till de olika aktörerna i byggprocessen och hur de kan bidra till att minska klimatpåverkan.

Swedisols position

Swedisol håller med om att bygg- och fastighetsbranschen står för en betydande del av samhällets klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv och att det är viktigt att sektorn bidrar till att uppnå Sveriges klimatmål före 2045.

Vi anser också att det finns behov av ökad medvetenhet om vikten av olika val i byggfasen för miljön, inklusive klimatpåverkan. Swedisol menar emellertid att sådana åtgärder måste ske på kvalificerad grund och oroas av att viljan att komma igång snabbt med en mycket mindre tillgång till byggnadernas LCA kan leda till felaktiga beslut och ojämlig konkurrens.

Byggnader måste vara säkra och ha lång hållbarhet

Som Boverket säger finns det andra viktiga överväganden för en byggnad än klimatpåverkan. Byggnader måste skapa optimala ramverk för mänskliga aktiviteter och måste vara trygga och säkra att leva i. Ambitionen att minska klimatpåverkan får inte innebära att vi kompromissar med säkerheten.

Boverket menar att de ser en viss risk i att ett stort fokus på byggnadens klimatpåverkan kan medföra att viktiga funktioner som brandskydd, fuktskydd, bullerskydd och beständighet påverkas negativt om inte dessa tekniska egenskaper särskilt beaktas. Detta bör noteras i framtida informationsinsatser när de nya kraven införs. Det är oklart hur framtida informationsinsatser kan garantera hänsyn till ovanstående egenskaper, om man bara väljer material efter lägsta klimatpåverkan.

Boverket visar ett exempel där resultaten grundar sig på Strandparken-fallstudien (Larsson et al., 2016). I rapporten nämns följande: "Andra viktiga frågor som brand, fukt, effektminskning, ekonomi etc. har inte beaktats. Studien kan därför inte användas som grund för att välja en viss byggteknik, såsom trä, betong eller stål. "

En annan viktig faktor som bör betonas när man bestämmer sig för byggprocessen är livslängd. Att bygga, förvalta och underhålla byggnader är också väldigt resurskrävande och det är därför viktigt att välja långsiktiga lösningar. Livslängd bör ingå i beräkningarna och här kan både konkreta produkter och övergripande designlösningar få ett helt annat resultat om du genomför en fullständig LCA.

Behov av kvalificerad grund

En bedömning av en byggnads klimatpåverkan bör göras på ett kvalificerat underlag och Boverket nämner den viktiga standarden - EN 15978. Boverket är dock av uppfattningen att en fullständig LCA enligt standarden "är komplex att genomföra". I praktiken utförs sådana kompletta analyser sällan rutinmässigt idag på grund av bristande drivkraft och databrist, eller av resursskäl.

Mot bakgrund av detta vill Boverket införa krav för en begränsad beräkning av klimatpåverkan. På detta sätt förväntas redovisningssystemet kunna utvecklas och sprida inläring i livscykelanalys och byggnaders inverkan till byggindustrins aktörer. Boverket säger också att förslaget är ställt på en sådan nivå att de flesta aktörerna förväntas kunna genomföra en begränsad klimatdeklaration.

Det finns en bra anledning till att LCA-beräkningarna är komplexa. Det görs många val vid utformning och design av en byggnad, och valen påverkar andra delar av konstruktionen. Därför är det viktigt att LCA utförs noggrant.

Förenkling riskerar att skapa felaktiga val och olika konkurrensvillkor om andra viktiga egenskaper inte ingår i bedömningen. Man bör se till att genomförandet av klimatdeklarationer sker på grundval av en robust metod som säkerställer att de faktiska förutsättningarna ingår.

Swedisol är positiv till förslaget att klimatdeklarera byggnader men avvisar förslaget som det nu är utformat.

Swedisol anser sammanfattningsvis att:

- LCA analyserna måste vara grundliga och granskas av en kompetent tredje part.

- Hela livscykeln måste tas med inklusive underhåll, annars berör frågan inte hela klimatpåverkan.
- Man måste förutom klimatet ta hänsyn till säkerhet, livslängd och funktionella egenskaper som brand, fukt, buller och beständighet.
- LCA ska göra på byggnadsnivå enligt standarden EN15978.
- Produktvärderingar ska baseras på EPD: er enligt standarden EN15804 och de ska vara tredjepartscertifierade och omfatta modulerna A-C.
- Det är oklart i vilken utsträckning generisk produktinformation ska användas och i vilken utsträckning den ska vara produktspecifik.
- Den databas över byggmaterials klimatdata som föreslås tas fram och förvaltas av staten kommer med nödvändighet att bestå av generiska materialdata, vilket för mineralullens del innebär något slags genomsnitt för klimatbelastningen räknat över alla materialtillverkare, medan i själva verket data skiljer sig åt mellan tillverkare när det gäller råvara, tillverkning, kvalitet, transporter med mera: så kallade produktspecifika data.

SOU 2018:51 Resurseffektiv användning av byggmaterial

N2018/03801/BB

Bakgrund

Förslaget rör resurseffektiv byggmaterialanvändning, som kommittén definierat som "... en strävan efter att tillverka och använda byggprodukter med så lång livslängd som möjligt", som "... möjliggörs genom att värdet på material och byggprodukter bibehålls och att bygg- och rivningsavfall minimeras genom återanvändning och återvinning". Kommittén lägger fram två förslag:

- Krav på innehållsförteckningar för byggprodukter (att lägga fram till EU och Europaparlamentet)
- Ett nationellt främjandepaket för resurseffektiva byggmaterialval för minskat bygg- och rivningsavfall (för regeringen att uppdra åt Vinnova från 2019 och tio år framåt).

Swedisols position

Swedisol håller med om att det är mycket viktigt "att tillverka och använda byggprodukter med så lång livslängd som möjligt" och att spill bör minimeras och produkterna efter rivning ska återanvändas eller återvinnas.

Vidare anser även Swedisol att det ekonomiska incitamentet för att återanvända eller återvinna t ex mineralull är för lågt. Däremot ifrågasätter Swedisol hur långt och detaljerat kravet på redovisning av "byggprodukter alla beståndsdelar". Det är viktigt att samordna och effektivisera den omfattande insamling och rapportering som redan görs idag.

Swedisol avvisar förslaget i dess nuvarande utformning eftersom det kommer att väldigt lång tid innan det kan leverera nytta i byggprocessen. Vi anser istället att det är bättre att utveckla befintliga digitala system där information om byggprodukter samlas i en databas.

Swedisol anser att:

- Det inte är rimligt att redovisa byggprodukters alla beståndsdelar med innehållsdeklarerationer på byggprodukter ner till minsta kemikalie. Detta är omöjligt med tanke på materialtillverkarnas datasäkerhet och konkurrenskraft!
- Kommitténs motiveringar och bevekelsegrunder för ytterligare information om innehållet i byggprodukter är inte övertygande, trots att man påtalar stöd för utökade krav från bland andra "en samstämmig byggbransch".
- Eftersom det tar mycket tid och resurser i anspråk att fylla i deklarerationer för alla produkter är det mycket viktigt med effektiva system för att dokumentera produkterna.
- Förslaget verkar vara inkonsekvent och snedvridet mot kemiskt innehåll.
- I förslaget saknas hur en innehållsförteckning definieras och hur detaljerad den föreslås vara.
- Kommittén föreslår att EU ska behandla detta vilket kommer att ta många år innan det blir verklighet. Därför är det bättre att arbeta vidare och utveckla nuvarande system med t. ex eBVD.
- Om kommittén vill minska mängden byggmaterial på deponi skulle det vara mycket effektivare att skapa ekonomiska incitament som t ex ökad deponiavgift.

Om Swedisol

Swedisol driver frågor av branschgemensam karaktär till nytta för medlemsföretag och andra intressenter. Vi är en aktiv remissinstans och opinionsbildare och företräder medlemmarna i kontakter med statliga och kommunala politiker, myndigheter, organisationer och företag. Medlemmarna i Swedisol tillverkar och marknadsför isoleringsprodukter av mineralull. Produkterna används i första hand som skydd mot värme, brand, kyla och ljud. Det är viktiga produkter i byggprocessen som i hög grad bidrar till ett hållbart byggande och ett effektivt utnyttjande av våra energikällor.

Vårt mål är att minimera eller helt ta bort behovet av köpt energi för uppvärmning av våra byggnader. Vi strävar efter att radikalt minska utsläpp av växthusgaser från byggnader och på så sätt minska klimatförändringen. Vår syn på energieffektivisering i byggnader är att alltid börja med en genomgång av klimatskärmen – det vill säga byggnadens tak, golv, väggar, fönster och dörrar. Klimatskärmen ska vara välisolerad och tät för att undvika onödiga värmeförluster. Swedisol är medlem i Byggmaterialindustrierna och den europeiska branschorganisationen Eurima. Vi samarbetar även med andra intresseorganisationer, nationellt såväl som internationellt.

Med vänlig hälsning

Mats Björs

Vd Swedisol